

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

9-րդ դասարանի ավարտական քննության ուղեցույց

ԹԵՄԱՏԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

ԵՎ

ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐՈՒՄ ՆԵՐԱՌՎՈՂ ՆՅՈՒԹԸ

Թեստը բաղկացած է 31 առաջադրանքից, որոնք, ըստ առաջադրանքների կառուցվածքային տեսակների և առաջադրանքներին տրվող միավորների, բաշխված են հետևյալ համամասնությամբ՝

տեսակը	քանակը	միավորը
ընտրովի պատասխանով	25	25
կարճ պատասխանով	5	8
ընդարձակ պատասխանով	1	2
<i>ընդամենը</i>	31	35

Հայոց լեզվի առաջադրանքները ընդգրկում են լեզվի այն բոլոր բաժինները, որոնք ուսումնասիրվում են 5–9–րդ դասարաններում, գրականության առաջադրանքները կազմվում են 7–9–րդ դասարանների «Հայ գրականություն» դասագրքերում ամփոփված ծրագրային նյութի հիման վրա: Ստորև տրվում են այն հեղինակները և ստեղծագործությունները, գրականագիտական հասկացությունները, որոնց վերաբերյալ կարող են առաջադրանքներ կազմվել¹:

Եղիշե Չարենց «Էլի գարուն կգա, կբացվի վարդը», «Ես իմ անուշ Հայաստանի»

Դերենիկ Դեմիրճյան «Ավելորդը»

Համո Սահյան «Անտառում», «Մասրենի», «Ախր ես ինչպե՞ս...»

Ակսել Բակունց «Սպիտակ ձին», «Մթնածոր»

Հրանտ Մաթևոսյան «Կանաչ դաշտը»

¹ Գրականության ցանկը կազմելիս հաշվի են առնվել նոր ծրագրերը:

Հովհաննես Թումանյան	«Թմկաբերդի առումը», «Փարվանա», քառյակներ
Ավետիք Իսահակյան	«Մի մրահոն աղջիկ տեսա», «Ռավեննայում»
Շիրվանզադե	«Արտիստը» (դասագրքի հատվածները)
Վահան Տերյան	«Տխրություն», «Հրաժեշտի գագել», «Երկիր Նաիրի»
Նար-Դոս	«Նեղ օրերից մեկը», «Ես և նա»
Միսաք Մեծարենց	«Սիրերգ», «Աքասիաներու շուքին տակ», «Հյուղը»
Գրիգոր Չոփրապ	«Այրին»
Դանիել Վարուժան	«Չոն», «Յորյանի ծովեր»
«Մասնա ծռեր»	(դասագրքի հատվածները)
Գրիգոր Նարեկացի	«Մեղեղի ծննդյան» (աշխարհաբարով)
Նահապետ Քուչակ	հայրեններ
Սայաթ-Նովա	«Աշխարումս ախ չիմ քաշի»
Խաչատուր Աբովյան	«Վերք Հայաստանի» վեպի «Հառաջաբան»-ը
Միքայել Նալբանդյան	«Ազատություն», «Իտալացի աղջկա երգը»
Ռաֆայել Պատկանյան	«Օրորոցի երգ»
Գարրիել Սունդուկյան	«Պեպո» (դասագրքի հատվածները)
Պետրոս Դուրյան	«Լճակ», «Սիրելի», «Տրտունջք», «Իմ ցավը»
Բաֆֆի	«Խենթը» (դասագրքի հատվածները)
Վիլյամ Սարոյան	«Իմ սիրտը լեռներում է» (դասագրքի հատվածները), «Գեղեցիկ սպիտակ ձիու ամառը»
Գրականագիտություն	նովել, թատերգություն, պոեմ, բալլադ, քառյակ, տաղաչափություն, բանաստեղծության ենթատեսակներ

ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ,

ԴՐԱՆՑ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ՉԵՎԱԹՂԹՈՒՄ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

Անհրաժեշտ է տրված 4 տարբերակներից ընտրել մեկը և պատասխանների ձևաթղթի համապատասխան վանդակում դնել X նշանը: Միևնույն համարի առաջադրանքի սյունակի մեկից ավելի տեղերում կատարված ցանկացած նշման դեպքում այդ առաջադրանքին միավոր չի տրվում: Ծիշտ պատասխանի համար տրվում է 1 միավոր:

Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ

Առաջադրանքների պատասխանները անհրաժեշտ է գրել դրանց համար նախատեսված տողերի վրա:

1. Տրված բայերը դնել՝ պահանջվող ժամանակաձևով, դեմքով և թվով:

Առաջադրանքը կատարված է համարվում, եթե ճիշտ են կատարված բոլոր երեք պահանջները: Հակառակ դեպքում՝ բայը այլ դեմքով, թվով կամ ժամանակաձևով գրված լինելու դեպքում միավոր չի տրվում: Միավոր չի տրվում նաև այն դեպքում, երբ բայաձևը սխալ է՝ համաձայն տրվող բայի խոնարհման հարացույցի:

Ծիշտ պատասխանի համար տրվում է 1 միավոր:

2. Վերադասավորել՝ տրված նախադասությունները քերականական և տրամաբանական ճիշտ հերթականությամբ:

Անհրաժեշտ է նախադասությունների համարները գրել ճիշտ հերթականությամբ: Նախադասությունների համարների հերթականության ցանկացած խախտման դեպքում միավոր չի տրվում:

Ծիշտ պատասխանի համար տրվում է 1 միավոր:

3. Գտնել՝ և ուղղել՝ նախադասության մեջ թույլ տրված քերականական սխալը:

Միայն կարող է լինել ձևաբանական կամ շարահյուսական, օրինակ՝ բառաձևի, համաձայնության, խնդրառության և այլն: Անհրաժեշտ է գտնել սխալը և ուղղել: Առաջադրանքը կատարված է համարվում, եթե ճիշտ են կատարված երկու պահանջներն էլ:

Ծիշտ պատասխանի համար տրվում է 1 միավոր:

4. Տրված բառերը տեղադրել՝ բաց թողած տեղերում՝ ենթարկելով համապատասխան փոփոխությունների:

Նախադասության մեջ բաց է թողնված 4 բառ: Անհրաժեշտ է դրանցից յուրաքանչյուրը տեղադրել ճիշտ տեղում, այսինքն՝ պատասխանի համար նախատեսված տեղում գրել ճիշտ հերթականությամբ

և համապատասխան փոփոխություններով՝ ըստ նախադասության բովանդակության: Պահանջներից որևէ մեկի սխալ կատարման դեպքում, այսինքն՝ սխալ հերթականության, սխալ բառաձևի և այլն, տվյալ բառի համար նախատեսված 1 միավորը չի տրվում:

Յուրաքանչյուր բառի՝ ճիշտ բառաձևի ճիշտ տեղում տեղադրման համար տրվում է մեկական միավոր, ընդամենը՝ 4 միավոր:

5. Հարցեր գրականությունից:

ա. Պահանջվում է նշել ստեղծագործության կամ դրա հեղինակի անունը՝ ըստ տրված հատվածի, հերոսների անունների կամ ստեղծագործության որևէ բնորոշման: Առաջադրանքը կատարված է համարվում, եթե ճիշտ է նշված հեղինակի կամ և՛ հեղինակի, և՛ ստեղծագործության անունը՝ համաձայն պահանջի: Երկակիության դեպքում ճիշտ է համարվում պահանջին համապատասխանող ցանկացած պատասխան (օրինակ՝ Ո՞ր ստեղծագործությունն է սկսվում: Պատասխան՝ «Վերք Հայաստանի» կամ՝ «Հառաջաբան»):

բ. Պահանջվում է լրացնել անգիր հանձնարարվող բանաստեղծության բաց թողած բառը կամ տողը:

Ճիշտ պատասխանի համար տրվում է 1 միավոր:

Այս առաջադրանքների դեպքում ձեռնպահ ենք մնում հարակից սխալները հաշվի առնելուց (օրինակ՝ գրված է ուղղագրական սխալներով կամ բանաստեղծության տողը սխալ է կետադրված):

Ընդարձակ պատասխանով առաջադրանք

Անհրաժեշտ է տրված տեքստի համար գրել սկիզբ 2–3 նախադասությամբ, նվազագույնը 15 բառով: Առաջադրանքին տրվում է առավելագույնը 2 միավոր այն դեպքում, եթե գրվածը իմաստով բխում է տրված տեքստի բովանդակությունից և շարադրված է առանց ուղղագրական, կետադրական, բառագործածության և քերականական սխալների:

Եթե գրվածը համապատասխանում է տեքստի բովանդակությանը, սակայն թույլ է տրված մինչև 2 սխալ, առաջադրանքին տրվում է 1 միավոր: 3 և ավելի սխալների դեպքում միավոր չի տրվում:

Տեքստի բովանդակության հետ չկապված շարադրանքին միավոր չի տրվում անգամ այն դեպքում, եթե շարադրանքում վերը նշված սխալները չկան:

Կապված հիմնական դպրոցի նոր ծրագրերի և գործող դասագրքերի որոշ անհամապատասխանությունների հետ՝ քննական թեստերում չեն ներառվի այն թեմաները, որոնք չեն ուսումնասիրել այս տարվա 9-րդ դասարանի աշակերտները: